

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Koparjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

1:1.

Stranki, ki sta si razdelili med seboj oblast v državi in njene dobrine — demokratska in radikalna —, se zopet pogajata med seboj. Toliko časa že žanjeta skupaj, pa se še vedno nista popolnoma navadili druga druge, še vedno se nista popolnoma sporazumeli, pri vsaki delitvi si še prihajata navskriž. Vladna kriza je vedno v zraku. Vendar drži dobro umevana skupna korist — vsaki stranki krepko skupaj. Namesto da bi bili narazen, se pogajata in od slučaja do slučaja vselej tudi pogodita. Tako se pogajata tudi sedaj.

Povod sporu oziroma pogajanjem je topot dala po vsej priliki preuredba uprave v zmislu nove centralistične ustave in s tem zvezano premeščenje in imenovanje uradništva in pa potreba po vsaj navidezni zadovoljivosti raznih želja širokih ljudskih slojev — vsaj so nove volitve zopet na vidiku. Obe stranki sestavljata vsaka svoje »pogoje« za nadaljno dobo svojega kompanionstva. Tako je demokratski klub — glasov belgrajske demokratske »Pravde« 4. t. m. opredelil svoje želje tako-le: Med uradniki naj se ugotovi razmerje 1:1; sklene naj se uradniški zakon; izdela naj se delavska in kmetijska zakonodaja; urede naj se razmere v armadi; sklene naj se agrarni zakon in izvede kolonizacija; v Južni Srbiji naj okrajni načelniki ne določajo natiroma, da morajo kmetje begom plačevati desetino itd.

Pustimo razen prve točke vse druge lepe »želje« ob strani, saj vemo, da stranka, ki je sozdala ustavo, v kateri ni bilo prvotno niti sledu kake socialno-gospodarske določbe, ne misli resno na socialno in kmetijsko zakonodajo, da stranka, ki svojo oblast opira na silo, ne misli resno na kako reformo v armadi, da stranka, ki je prodala kmetijske koristi begom in svojim pristašem, ne misli resno na pošteno rešitev agrarnega vprašanja. Vse to je le pesek v oči širokih slojev somišljenikov in javnosti. Glavna in edino resna mišljena je prva točka: Razmerje med uradniki mora biti 1:1.

Kaj pomeni ta točka? Nič več in nič manj, kakor da se mora nastavljeni uradništvo po merilu: en radikalec — en demokrat. Ali in v katerem razmerju se dopušča tudi nameščanje kakih nedemokratskih in neradikalnih uradnikov, iz »Pravdinega« poročila ni razvidno. Morda bosta vladni stranki velikodušno pripravljene odstopiti ostalim kompetentom 1 odstotek ali dva ali celo več? Ne vemo. Na vsak način je demokratska stranka postavila kot znamenje, v katerem se ima nameščati državno uradništvo: 1:1.

Nič ni bolj značilnega za razmere, ki vladajo v naši ubogi državi pod vlado demokratsko-radikalnega bloka, nego to znamenje, ki pomenja ključ, po katerem naj se oddajajo državne službe. Tu ne velja nič sposobnost in zaslužnje, ampak strankarska pripadnost. Državne službe, za katere

doprinaša žrtve celokupno prebivalstvo, naj se enostavno razdele med pristaše obeh vladnih strank, ki ne vorita niti polovice, a kaj še večine prebivalstva.

Saj vemo, da več ali manj vsaka stranka, ki je na vladi, gleda kolikor mogoče na svoje somišljenike. Toda civilni odnosi zahtevajo, da se pri tem varuje in brani vsaj videz objektivnosti. Naši sedanji vladni stranki sta z vsebino zavrgli tudi obliko in brez sramu proglašata, kako si mislita razdeliti državne dobrine.

Ena največjih in najglobljih hib bivše srbske države je bila, da se je z vsako vlado menjalo tudi uradništvo, da je bilo uradništvo v svojem obstoju in svojem napredovanju odvisno od političnih strank, in ne od svoje zmožnosti in vestnosti, da se je zato čutilo bolj v službi strank nego v službi države in tudi po tem delalo. Ali naj se ta usodna napaka bivše srbske uprave prenese sedaj tudi v novo državo?

Strankarski ključ za državne službe, strankarski ključ za vse druge državne dobrine: 1:1 demokratom in radikalcem, a vsem drugim bremena in bič — ali tako vladajo stranke, ki jim demokratizem, ki jim država in narod niso samo na jeziku, ampak tudi v srcu?

Pogajanja za rekonstrukcijo vlade.

Belgrad, 5. avg. Danes popoldne so se sestali zastopniki radikalcev in demokratov k razpravljanju o nekaterih važnih vprašanjih, katere imajo rešiti demokrati in radikali skupno. Ker so izjavili demokratski delegati, da niso stalni delegati, se je konferenca odgodila. Sinoči je bila seja radikalnega kluba, na kateri so radikalni delegati za razpravljanje važnih vprašanj z demokrati poročali o izjavah demokratskih delegatov. Klub je sklenil, da ostanejo kot delegati radikalnega kluba še nadalje Ljuba Jovanović, Dušan Grgin in Vukičević. Ti trije bodo poročali o poteku konferenc z demokrati klubovemu odseku, ki bo za časa odsotnosti radikalnih poslancev zastopal ves klub. Nato so se preselila razna vprašanja, ki so na dnevnem redu. *Zlasti se je razpravljalo o vprašanju uradništva, kateremu očitajo radikali, da ne služijo zakonu, ampak strankam.* — Končno se je razpravljalo o raznih tekočih poslih stranke.

PODRŽAVLJENJE POLICIJE.

Belgrad, 5. avgusta. Po sklepu konference okrožnih načelnikov bo notranje ministrstvo ukinilo meščansko policijo v Vojvodini, katera se zamenja z državno.

RAZMEJITEV NA ROMUNSKI MEJI.

Belgrad, 5. avgusta. Odpotovala sta naknadno določena delegata za razmejitve z Romunijo poslanca Mijatović in Stojadinović. Razmejitvena komisija bo pričela s svojim delom 8. t. m.

bil kaj takega nihče več v stanu.

Kjerkoli se je srečal na vasi človek s človekom, se je sukal pogovor krog orlovega gnezda. Vedno so gledali kvišku — vedeli natančno, kdaj so se orli vrnili s mladimi, kje so se spustili na tla, kje so napravili škodo in kdo je poizkusil zadnji, priplezati do njih. Od detinskih let se je učila mladina, plezati po gorah in drevju, zlasti v rokoborbi, da bi nekoč prispeli do gnezda in ga razkoaplji, kot sta bila storila omenjena dva brata.

Ob času, o katerem govorimo tu, je bil najsmelejši fant v vasi Lejfi, ki ni bil Endrejev potomec; imel je kodraste lase in majhne oči; uganjal vsakovrstne šale in ljubil ženske. Bahal se je še v mladih letih, da bo splezal nekoč do orlovega gnezda; a vsi ljudje so mu odgovarjali, naj kaj takega ne pripoveduje tako na glas.

To ga je podžigalo le še bolj in še predno je vstopil v svoja najboljša leta, se je lotil plezanja na vrh skalne pečine. Bilo je jasno nedeljsko predpoldne koncem poletja. Številna množica ljudi se je zbrala pod skalno steno. Stari so mu branili, mladina svetovala. A on je poslušal samo svoje lastno hrepenenje: počakal je, da je orlica zapustila gnezdo, nato se pa zavihljal in že visel na nekem drevesu več komolcev od tal. Rastlo je iz neke razpokline, po kateri je začel plezati navzgor. Kamenčki so

Rdeči križ za pomoč Rusiji.

Zeneva, 5. avg. Mednarodni komite Rdečega križa je izdal nastopni komunik: Spričo bede prebivalstva Rusije in lakote, ki mu grozi, predlaga komisija komiteja mednarodnega Rdečega križa in zveza vseh združenj Rdečega križa vsem vladam in dobrodelnim organizacijam, naj bi se organizirala mednarodna pomoč, ki naj bi opredotočila v sebi preskrbovanje z živili, katere bi določile države in delovanje prostovoljnih pomožnih akcij. Komisija pozivlje delegate vseh evropskih in ameriških združenj, ki hočejo delovati za Rusijo, naj potujejo 15. avgusta v Zenevo, kjer se bodo vršile priprave za ustanovitev mednarodne organizacije.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 5. avgusta. Danes popoldne je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od desetih do trinajstih. Na tej seji se je govorilo o volitvah okrožnih poslancev v Srbiji. Končno veljavno ministrski svet o tem vprašanju še ni odločil. Tudi rok za dan volitev še ni določen. Ministrski predsednik Pašić je nato poročal o zunanjem položaju, na kar so bili podpisani nekateri ukazi in se je razpravljalo o uradniškem vprašanju.

ZANELLA PRI PRIBIČEVIČU.

Belgrad, 5. avgusta. Danes je posetil predsednik reške vlade Riccardo Zanella notranjega ministra Svetozarja Pribičevića.

Volitve v obrtno sodišče.

Razglas mestnega magistrata z dne 4 avgusta 1921, ad št. 10 000, se glasi: »V skladu z razpisom ministrstva za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani z dne 1. avgusta 1921, št. 5297-21 naznanjamo v smislu §. 3. C in 20 iz ministrske naredbe z dne 23. aprila 1898, drž. zak. št. 181, da bodo volilni imeniki za volitev prisodnikov in namestnikov v obrtno in vzkljeno sodišče razgrnjeni vsakomur na vpogled v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani od 9. do 13. avgusta in od 16. do 18. avgusta vsakokrat od 8. do 13. ure popoldne.

V tem roku je pošlati reklamacije zoper volilne imenike, katerih je osem:

- v I. skupini so vpisani veleobrati (izvzemši trgovski);
- v II. skupini mali obrati (izvzemši trgovski);
- v III. skupini trgovski obrati;
- v IV. skupini pa obrati, na katerih spore se je razširila pristojnost obrt. sodišč v smislu § 41. zakona z dne 16. januarja 1910 drž. zak. št. 20.

V vsaki skupini so vpisani: v I. razredu: delodajalci, v II. razredu pa delojemalci. Reklamacije se smejo nanašati na to, 1. da se ni vpoštevala lastna volilna pravica reklamantova; 2. ker so se sprejete volilni imenik osebe, ki nimajo volilne pravice; 3. da se komu lastno podjetje z vsemi delojemalci prideli gotovi volilni skupini in 4. radi krajevne in stvarne pristojnosti obrtnega sodišča glede gotovega podjetja. V prvem slučaju morajo biti reklamacije opremljene s prilogami in listinami, potrebnimi za presojo upravičenosti reklamantove.

Radi sestave kandidatnih list se opozarja: 1. da more biti izvoljen le tisti moški; a) ki je vpisan v volilni imenik; b) ki je jugoslovanski dr-

žavljan; c) ki je nad 30 let star; d) ki je samopra ven (ki ni pod skrbstvom, kuratelo itd.).

II. Ne more pa biti izvoljen tisti, ki vsled kaz. razsodbe ne bi mogel biti nastavljen pri so dišču.

Položaj naših izseljencev v Ameriki.

Clevelandska »Enakopravnost« dne 23. julija t. l. poroča:

Upravitelj jugoslovanske sekcije tujezemskega informacijskega urada, ki se je pravkar vrnil s štiritedskega potovanja po vzhodnih, južnih in osrednje-zapadnih državah, je našel, da je brezposelnost med tukaj naseljenimi Jugoslavlani vsesplošna.

Ko se je pričelo z odstavljanjem delavcev, so imeli jugoslovani delavci po večini nekaj prihrankov, s katerimi so se odločili vrniti v stari kraj, kjer so nameravali ostati toliko časa, da bi se razmere tukaj izboljšale.

Ravno v tistem času pa so jugoslovanski konzulati dobili od svoje vlade naročilo, da naj ne izdajajo potnih listov nikomur ki nima posebnega privoljenja. Takih pa je bilo zelo malo in tako jim je bilo nemogoče odpotovati za nedogleden čas.

Ti ljudje so morali tekom tega časa rabiti svoje male prihranke, in ko je bila odredba jugoslovanske vlade končno preklicana, je že dostim zmanjkalo denarja in tako jim ni bilo mogoče odpotovati. V sled tega se dobi dosti takih, ki so brez vsakih sredstev in ta položaj se od dne do dne slabša.

Tudi jugoslovanski naseljenci po južnih državah, ki so bili po večini zaposleni po šumah, so silno prizadeti od obstoječe krize. Tekom zadnjih let so služili lepe plače, nekateri po celih 30 — 40 dolarjev na dan, toda zdaj pa delo stoji, kajti trgovina z dogami, katere so ti delavci povečini izdelovali, je popolnoma zastala. To je vzrok da je dosti delavcev odšlo v druge kraje, kjer pa tudi ni nič dela in torej žive na prihrankih zadnjih let.

Politični dogodki.

»Naprej« se razburja. Današnji Naprej je naše belgrajsko poročilo, da je dohod socialpatriotskih voditeljev Korača in Bukšeka v Belgrad v zvezi z razveljavljenjem komunističnih mandatov in z izročitvijo delavskih domov v socialpatriotske roke, silno razburilo. Našo konstatcijo imenuje nepoštenost, kakor vsakokrat, kadar zadenemo socialpatriotske izkoriščevalce delavstva v živo. Naj nam Naprej ne piše samo o delavskih domovih, ki so bili last srbske socialistične stranke že od nekdanj. Saj so delavski domovi še tudi kod drugod, ne samo v Belgradu, česar seveda Naprej ni zanimal. Nepoštenost uganja le Naprej, ki kliče ogenj in žveplo na klerikalce — zaradi suše. Suša je namreč kriva, da so kmetje primorani prodajati živino, ker je ne morejo rediti v dosedanjem številu, vsled česar

ca je stala pokonci na kamnu, vila roke in zrla navzgor.

Lejfi je zopet tipal z roko krog sebe, nato — videla je razločno — mu je odpovedala, hitro se je zagrabil z drugo, a tudi ta je odrekla.

»Lejfi!« je zakričala tako glasno, da je odmevalo ob skalno pečino in je začela vpiati.

»Drsi, drsi!« so kričali in dvigali roke proti njemu — moške in žene.

V istini je drsel, drsel vstrajno, vedno hitreje. Ljudje so se obrnili proč, nato pa zaslišali za sabo ob pečini pok in tresk in nato nekaj težkega kakor da je telebnil velik kos mokre zemlje na tla.

Ko so se spet opogumili in pogledali krog sebe, je ležal Lejfi pred njimi, razbit, da bi ga človek ne bil spoznal.

Deklica je ležala onesveščena čez skalo in oče jo je nesel domov.

Mladina, ki je najbolj podžigala Lejfa na drzni čin, si ni upala sedaj položiti niti roke nanj in mu pomagati. Nihče ga ni mogel pogledati. In tako so morali pristopiti stari. In najpriletnejši med njimi je dejal, ko je poprijel: »Je pač dobro, da visi nekaj tako visoko, česar ne more doseči vsak človek.«

Björntjerne Björnson — Josip Kremen:

Orlovo gnezdo.

Endregaardene se je imenovala majhna vasica, ležeča med visokimi skalnatimi stenami. Stala je na ravnih in rodovitnih tleh, katera je rezala široka reka, bobneč z gora v nizino. Blizu vasi se je razlivala v že od daleč vidno vodovje.

K temu vodovju je bil priveslal svoje dni na čolnu mož, ki je prvi začel trebiti tla. Njegovo ime je bilo Endre, in vsi tedanji vaški prebivalci so bili njegovi potomci. Nekateri so pravili, da se je bil zatekel njihov praded v te kraje radi nekega uboja, in da izgledajo ljudje radi tega tako mrko; drugi so trdili zopet, da povzročajo mrkost skalne pečine, ki ne prepuščajo v dolino nikake solčne svetlobe po peti uri popoldne celo ob Kresu ne.

Visoko nad vasjo se je nahajalo orlovo gnezdo. Zgrajeno je bilo na vrhu gore na pečini. Vsak je brez težav videl, kako je orlica gnezdila, a nihče ni mogel priti do gnezda. Orel pa je krožil nad vasjo, se spustil sedaj nad jagnje, sedaj nad kozice in enkrat je odnesel celo dete. Zato v vasi ni bilo pokoja, dokler so kraljevali orli na pečini. Ljudje so pripovedovali, da sta živela svoje dni dva brata, ki da sta bila priplezala do gnezda in ga razkopala. A sedaj ni

je potreben za to živino prost izvoz. Jasno pa je, kakor smo že povdarjali, da kmetje iz lastnega interesa ne bodo prodajali več živine, kakor pa so v to prisiljeni. Iz te naravno nujne posledice, bi naprej rad koval politični kapital, češ da klerikali podpirajo draginjo mesa in živine. Res pa je, da bi morali mesarji sedaj, ko je cena živini znatno padla, tudi ceno mesu znatno znižati. Toda o tem molči naprej kakor grob, ker mu gre samo za demagogijo. Delavstvo bo že znalo samo presoditi, kaj je demagogija in kaj je resnična skrb za delavske interese. G. Anton Kristan in »Dolarkönig«, kakor so imenovali Elbina Kristana, seveda obrekovalec v narodni skupščini, bi mogla podati k temu potrebni komentar.

Medsebojno nezaupanje v vladnih strankah mora biti precej veliko. Da bi poslanci dobili večjo kontrolo nad delovanjem ministrov in da bi bili deležni »uspehov«, se je sprožila — tako poroča »Jutro« — misel, da se osnuje klub vladne večine. Na ta način bi lažje drug drugemu gledali na prste.

Fašizem za kapitalistično premoč. Kakor na že davno sklenjen dogovor so vladni listi istočasno priporočali javnosti teror proti komunističnemu terorju in v Belgradu se je 1. t. m. ustanovil odbor, ki je prevzel naloge, po celi državi organizirati »Narodne odbrane« ali »narodne garde«. Vzor jim služi italijanski fašizem, ki je skrahiral. Proti fašistom so se v Italiji organizirali delavci in v mnogih mestih je med obema organizacijama prišlo do velikih pobojev. Fašizem, ki je doživel že pri volitvah poraz, je bil primoran, pogajati se s protifašistovsko organizacijo. Sam italijanski ministrski predsednik Bonomi je te dni med viharnim odobravanjem senata govoril proti fašizmu, ker da more Italijo dovesti v razmere, kakršne so vladale za časa guelfov in gibelinov, to je v pravo pravcato meščansko vojno. Fašizem je kapitalistično-nacionalistična organizacija, ki popolnoma odgovarja miselnosti demokratov. Delavski sloji se bodo znali tudi pri nas proti nasilstvom fašistovskih organizacij braniti. Mi smo za red v državi, toda narodne garde, kakor jih hočejo ustanovljati, bodo delale samo nered. Za red imamo policijo, orožništvo in, če bi bilo to preslabo, tudi vojaštvo. Pobov pa, ki bi razgrajali po ulicah in se zaletavali v politično neljube osebe ali bi razbijali shode, pod nobenim pogojem ne bomo trpeli. To lahko rečemo, da se bodo narodne garde v Sloveniji, ako bi se res organizirale, doživele strahovito fiasco!

Komunistični občinski mandati se razveljavijo. Notranji minister je naročil vsem upravnim oblastem, naj takoj razveljavijo komunistične občinske mandate. Nove volitve za te mandate se bodo vršile najbrž meseca septembra.

Občinske volitve v Črni gori se bodo vršile in to prvikrat v tej deželi koncem avgusta ali pa začetkom septembra.

Mobilizacija v Albaniji. Albanska vlada je z ozirom na splošni položaj odredila mobilizacijo vseh moških od 20 do 50 let.

Češkoslovaška za pomoč Rusiji. Klub čeških in nemških komunističnih poslancev, klub čeških soc. demokratov in Brodeckega skupina so sklenili pozvati ljudstvo, da prične zbirati za gladne ljudi v Rusiji. Sklenili so tudi, da bodo skozi dva meseca od vsake svoje plače dajali po 300

kron. Minister Beneš pa namerava odpustiti na Rusko en vlak z zdravili in sanitetnimi predmeti.

Izlet kršč. soc. delavstva v Tržič se radi nastalih zaprek ne vrši.

Dnevni dogodki.

— *Zagrizenost novomeških liberalcev.* V dne 14. in 15. t. m. se vrši v Novem mestu katoliški shod. Ker se je že dosedaj prijavilo več tisoč udeležencev, so nameravali prirediti sv. mašo na glavnem trgu. Liberalna večina pa je v svojem sovraštvu napram katoliški ideji to zabranila. Te ljudi si je treba zapomniti. V vrstah teh sokolskih mestnih odbornikov je mnogo elementov, ki so za časa Avstrije z največjim navdušenjem nastopali v uniformah »Bürgergarde« ali po domače purgarjev. Sedaj so seveda Sokoli.

— *Svoboda tiska.* Zadnja številka »Sedanjosti«, ki izhaja v Novem mestu je precej pobeljena.

— *Vič.* Tri mesece je preteklo, odkar so se pravilno izvršile občinske volitve, več kot dva meseca, odkar se je pravilno izvolil župan in svetovalci, a vendar župana še do danes nimamo, nimamo svetovalcev ne odbornikov. — Volitev ni potrjena. — Da ni župana, to bi navsezadnje ne bila največja škoda, a velika škoda je, ker ni občinskih sej in ker stoji vse delo v občini. Kdo je temu kriv? Demokratska vlada, ki nam volitve ne potrdi. Pa mi ne zahtevamo, da se volitev in pravilno izvoljeni župan potrdi, naj se tudi ne potrdi; a to naj se že enkrat zgodi in občanom naj se pokaže pot, po kateri bodo prišli do delavnega občinskega odbora. To zahtevati smo pač upravičeni.

— *Uredba o začasnih ureditvi pokojninskega zavarovanja* nameščencev na bivšem avstrijskem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je izšla v Uradnem listu št. 92. O njej spregovorimo v eni prihodnjih številkih.

— *Nova naredba o izseljevanju v Ameriko.* Izšla je nova naredba o izseljevanju v Ameriko, ki določa: Prošnje za potni list se vlagajo na okrajna glavarstva, v svobodnih mestih na najvišjo upravno oblast, v inozemstvu na pristojni konzulat. Prošnji mora priložiti moški prosilec: potrdilo okrožne vojaške komande, da je po letih izven vojaške službe; ako je star 31—50 let, potrdilo, da se je prijavil in da je vpisan kot vojaški obvezanec ali da je osebno osvobojen vojaške službe; ako je star 18—31 let, potrjenje, da je trajno nesposoben za osebno službo ali da je svojo vojaško dolžnost izpolnil ali uredil; ako je začasn nesposoben rekrut, potrdilo, da je dovršil 24. leto in da je od nadpregledne komisije proglašen kot nesposoben za vojaško službo. Od policijske oblasti je treba predložiti dokaz, da je prosilec pismen, ako je prekoračil 15. leto. Tega dokaza ne potrebujejo osebe, ki so prekoračile 55. leto in se selijo na poziv svojega sina ali vnuka, dalje oženjene žene, ki se selijo na poziv svojega moža, hčere ali vnuka, končno vdove ali neoženjene hčere, ako se selijo k svojim staršem. Zaradi zločina obsojeni, kontraktni delavci, nepisnjeni, berači in potepuhi, poligamisti, pro-

stitutke, zvodniki, revolucionarji, slaboumni, na kakršnikoli nalezljivi boleznj bolni, gluhomni, slepi ali drugače telesno pohabljeni — ako ne potujejo s svojo družino ali k svoji družini, ki jamči za njihovo vzdrževanje — in alkoholiki ne dobje potnega dovoljenja. Vsak izseljenec, ki potuje v Združene ameriške države, mora predložiti potrdilo policijske oblasti, da poseduje najmanj 25 dolarjev gotovine ali 250 dolarjev, ako potuje v Kanado.

— *Slovenci in abstinenca v Ameriki.* Slovincem v Združenih državah je postava, ki prepoveduje vse alkoholne pijače, jako huda pokora. Kakor poročajo slovenski ameriški listi, je bilo radi prestopkov proti abstinenčnemu zakonu kaznovanih že mnogo Slovencev z globami do 1000 dolarjev.

— *125 letnica Clevelanda.* Mesto Cleveland v Ameriki je 22. julija t. l. praznovalo 125 letnico svoje ustanovitve. Pred 125 leti je bil kraj, kjer stoji danes Cleveland, še popolnoma divji in neobljuden, danes pa šteje blizu milijon prebivalstva.

Položaj naših izseljencev v Ameriki.

— *Spor med rudarji in podjetniki na Češkoslovaškem* se je poostiril. Na zadnji skupni konferenci so delavski zastopniki izjavili, da se o znižanju plač in večji izrabi delavnega časa sploh nočejo pogajati. Nato so podjetniki lani sklenjeno kolektivno pogodbo z vsemi dostavki na tri mesece odpovedali, obenem pa naznanili, da so pripravljene za nadaljnja pogajanja.

— *Izkopane starožitnosti.* Posestnik in čevljar Franc Krenčič v Zagorju št. 37 je pri prekopavanju svojega vrta v Zagorju našel v globočini od 1½ in 2 m skoraj celo človeško okostje, dve lobanji in nekaj kosti. Med okostjem je bila tudi lončena skledica, kakršne so rabili Rimljani pri umrlih svojih. Iz tega se sklepa, da so okostja še iz rimljanske dobe in da so stara nad 1500 let.

— *Na opeklinah umrla deklica.* V Podcerkvi je pustila mati Frančiška Truden, ko je šla senu spravljat, doma svoji hčerki 6letno Frančiško in 2letno Anico, ki sta spali, ko je mati odšla. Ko se je mati vrnila, je našla Anico močno opečeno, ker se je zažgala z vžgalicami, ko je Francka še spala. Anica je z jokanjem zbudila Francko, in ko je ta vstala, je videla, da tli na sestrici obleka in odeja postelje. Pogasila je ogenj z vodo in preoblekla sestro. Na opeklinah je Anica umrla.

— *Fajtov hrib v ognju.* Na Fajtovem hribu pri Mirnu se je te dni ob vročini in suši vnel velik požar, ki traja dalje. Vmes se razstreljujejo granate in drugo strelivo, ki ga je izza vojne vse polno tankaj.

— *V največji vročini skoraj zmrazil.* Hlapcu Dominiku Vule v Trstu je bilo nekega dne tako vroče, da ni mogel več strpeti: šel se je hladit v ledenico svojega gospodarja. Toda — gorje! Vrata ledenice so se za njim zaprla in od znotraj se niso dala odpreti. Moža je kmalu začel stiskati mraz in ko bi ga domači ne bili iskali in končno našli ter rešili, bi se mu bilo slabo godilo.

— *Vlom v cerkev na Viču.* Lojze Poljanec iz Drstelj pri Ptujju je bil zaradi tatvine že štirikrat kaznovan. Dne 23. junija 1921 je ukradel v župni cerkvi na Viču zagrinjalo za spovednico, potem je pa vlomil v pokopališko cerkev na Viču skozi zamreženo okno v zakristijo in pokradel cerkvenega perila v skupni vrednosti 9670 K. Od posvečenega perila je pometal proč, česar ni rabil, iz drugega si je pa dal de-

lati 2 srajci, 3 prte je prodal pri Figovcu nekemu kmetu, drugo je pa spravil na polju pri St. Vidu, kjer so ga dobili, ko je prišel iskat skrito ukradeno cerkveno perilo. Deželno sodišče ga je obsodilo na dve leti težke ječe.

— *Tatvine.* Na Verdu je bilo ukradeno Frančiški Maček denarja in drugega blaga v vrednosti 8500 kron. — Gostilničarka Ani Potočnik iz Grada je ukradla 15 belih namiznih prtov, vrednih 4500 K.

— *Oropani nadučitelj.* Nadučitelj g. Avguštin Štefančič, ki slušbuje v Kamniku, stanuje sedaj v Vižmarjih, se je šel sprehajati. Pri železniški progi, kakih 400 korakov od postaje Vižmarje, je padel. Ker 64 letni gospod ni mogel sam vstati, je čakal, da kdo pride in mu pomaga vstati. Prišel je k njemu neki 25 let star delavno oblečen mož, ki ga je začel preiskovati in stikati po žepih in je vzel iz denarnice 300 kron. Nato sta prišla še dva neznanca mladeniča, ki sta gospoda Štefančiča vzdignila. Neznanci so odšli proti Tacnu, g. Štefančič jih je prosil, naj mu vrnejo denar, toda odgovorili so mu: »Boga zahvalite, da vam nismo vzeli tudi uro in verižico!«

Ljubljanski dogodki.

lj *Cena mleku.* Mestni magistrat obvešča, da je cena mleku nadalje še 6 K liter in da se bo proti vsakemu prestopku te cene najstrožje postopalo.

lj *Obsojen liberalni obrekovalec.* Uradnik Marinko je po ljubljanskih gostilnah širil vesti, da ima g. Pesek težke moralne grehe na vesti še izza časa svojega učiteljskega službovanja in da ima »Jutro« tozadevne dokaze v rokah. Včeraj se je vršila obravnava, pri kateri pa o kakih dokazih ni bilo niti sledu in je bil Marinko obsojen na 3 dni zapore ali 300 kron globe in na povračilo vseh stroškov.

lj *Razšaljenje kralja.* Samski pekovski pomočnik France Zorko je bil od 17. do 20. majnika zaprt v policijskem zaporu, v katerem je napisal na steno besede, s katerimi je kruto žalil Njegovo Veličanstvo kralja Petra. Deželno sodišče je obsodilo Zorkota na 1 leto strogega zapore.

lj *Obsojena ljubljanska tatova.* Lojze Martinčič in Janez Kociper sta nevarna tatova, ki bi sedela pred poroto, če bi se ne bila pristojnost porote zvišala od 4000 na 40.000 kron. Dne 31. decembra 1920 ponoči sta ukradla Mariji Kogoj v Ljubljani zaborj črevljev v vrednosti 20.000 kron. Kociper je odnesel 5. januarja letos ponoči iz zaklenjenega vagona Ernestini Krisperjevi košaro perila v vrednosti 10.430 kron. Martinčič je tudi samostojno izvedel več tatvin. Deželno sodišče je prisodilo Martinčiču in Kociperju vsakemu 2½ leta težke ječe.

lj *Društvo stanovanjskih najemnikov za Slovenijo* obvešča vse člane najemnike, da dobivajo vse informacije in nasvete vsaki dan od 6. do 8. ure zvečer na tajništvo, začasno Zvonarska ulica št. 2, prvo nadstropje. — Odbor.

Proda se daljnogled

»Zois«, dvanajstkratna povečava, z usnjato torbico. Poizve se pri JSZ, Stari trg 21.

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljublani.

Poštni ček. rač. št. 11.323.
Telefon št. 54.

Marijin trg št. 8.

r. z. z. o. z. v LJUBLJANI.

Sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po Hranilne vloge se izplačujejo brez odpovedi — Hranilne vloge z odpovednim rokom se obrestujejo po dogovoru.

Denarni promet v lanskem letu: 128.000.000 kron.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Jugoslovanski kreditni zavod

Podružnica v MURSKI SOBOTI in DOLNJI LENDAVI.

4 1/2 %

čistih brez odbitka. Izvenljubljski viagatelji dobe poštne položnice. Izdaja čeka, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležajo v javnih skladiščih.

Jamstvena glavnica 2 in pol milijona kron.

Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.

Vplačana delniška
glavn. K 30.000.000.

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567.
Ček. račun 12.205.

Obrestuje najugodnejše
vloge na knjižice in v tekočem računu.

LJUBLJANA, KREKOV TRG 10, nasproti „MESTNEMU DOMU“.

Izvršuje vse
bančne posle najkulantneje.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/I
(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SOMBOR, SPLIT.

Ekspozitura: BLED. — Interesna skupnost z Vseopčo Zagnatlijsko banko Zagreb in njeno podružnico v Karlovcu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.